Nr. 107. Kraków, Czwartek 27 grudnia 1923. Rok I

KURJER WIECZORNY

wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt

Redakcja:			Administracja:
ulica Dunajewskiego Nr. 4 Telefon Nr. 4490 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670	Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 2.000.000. Mk, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 2,500.000 Mkp. Zagranicą miesięczne 5.000.000 Mkp. Cena numeru 100.000 M.	Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe 16.000 Mk. Nadesłane 36.000 Mkp. Po kronice 48.000 Mk. Na pierwszej stronie i między giełdami 64.000 Mk. Ogłoszenia zamiejscowe 25% drożej. — Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — Ceny powyższe obowiązują od dnia z miany w nagłówku.	ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Pełnomocnictwa a postulaty gospodarcze

Warszawa, 26 grudnia.

Nasz korespondent warszawski pisze nam:

Sprawa pełnomocnictw dla ministra skarbu jest tu żywo omawianą w kołach gospodarczych. Szczególnie zajmują przemysł, handel i rolnictwo klauzule projektu o pełnomocnictwach, dające rządowi prawo do zmian w terminach płatności podatków. Kwestję tę poruszył już minister Grabski w swem expose, zapowiadając zmianę podatku majątkowego, który wedle ustawy o podatku majątkowym miał być pobrany w sześciu ratach półrocznych w ten sposób, iż w wysokości rat była zachowana pewna progresja, pierwsza i druga rata miała być mianowicie mniejsza niźli następne. Minister Grabski jest za „spotęgowaniem wysiłków skarbowych" więc za skoncentrowaniem pierwszych dwu rat w pierwszem półroczu 1924 r. z pobraniem następnie uzupełnień w ramach kontyngentu. Słowem, pomijając szczegóły — minister skarbu jest zdania, że pierwszy okres poprzedzający sanację skarbu, musi być surowszy i dotkliwszy w skutkach dla podatników i życia gospodarczego wogóle, poczem w miarę polepszenia stosunków następowałoby stopniowe zelżenie w „śrubie podatkowej" i wogóle systemie skarbowym.

Mamy co do tych zamiarów poważne zastrzeżenia. Niewątpliwie nasuwa obecny okres stosunków finansowych i gospodarczych w Polsce konieczność jaknajdalej idących ofiar ze strony produkcji, obrotu i konsumcji. Granicą jednak ostateczną jest zawsze niezbędne „minimum egzystencji". Przemysł i handel należy pociągnąć do możliwie wydatnych opłat na rzecz skarbu, lecz nie może to zachwiać podstaw rozwoju przedsiębiorstw czynnych, udaremnić ich inwestycyj niezbędnych i obrotów. Podobnie nie może konsument przymierać głodem pod ciężarami podatków pośrednich i obciążać następnie budżet przeznaczony dla bezrobotnych.

Nie zdaje się nam, by podwyższenie stawek i przemiana terminu płatności podatku majątkowego w kierunku ich skupienia w pierwszem półroczu i roku była środkiem, mogącym wpłynąć na przezwyciężenie zastoju, obecnie już panującego w przemyśle i handlu. Już obecnie ciężary podatkowe przekraczają niejednokrotnie siły płatnicze podatników ze sfer produkcyjnych, zachodzi tedy obawa, czy dalsze „natężenie" akcji podatkowej nie uczyni niezdolnem do dalszej ożywionej działalności naszej produkcji i obrotu.

Nowy premier i minister skarbu jest zbyt poważnym mężem stanu i nauki, by nie zdawać sobie sprawy z następstw ogólnej podwyżki ciężarów publicznych. W drugiej części więc przemówienia swego zaznacza wyraźnie, iż „reforma walutowa pociągnie za sobą trudności gospodarcze i dlatego jednocześnie z przeprowadzeniem reformy rząd rozwinie akcję, dążącą do podtrzymania życia gospodarczego w okresie jej przeprowadzenia".

Niestety, w tym kierunku program p. ministra wykazuje poważne luki. Ustawa o przeprowadzeniu jest co najwyżej środkiem „represyjnym", o wiele jednak ważniejszą jest prewencja. Więc zapobieżenie konieczności wypłacania wsparć dla bezrobotnych. Najlepszym tj. najszybciej wiodącym do tego celu środkiem jest takie poparcie przemysłu, by nie był on zmuszony przerywać jak w Łodzi, produkcji na 2 do 3 dni w tygodniu. Przemysł pozbawiony jest obecnie gotówki obrotowej, w tym celu jest niezbędną akcja rządowego kredytu lub ułatwień wywozowych, w czem wszystkiem wykazuje obecna polityka ekonomiczna rządu poważne braki i zupełny niemal zastój. Socjalny program p. ministra pracy, choćby ten był opracowany przez tak zdolnego człowieka, jak p. Darowski, nie będzie mógł być wogóle wcielonym w życie, gdy jeden po drugim warsztat pracy i fabryki stają lub ograniczą do minimum produkcję.

Rosnąca ustawicznie armja bezrobotnych wymaga oczywiście radykalnych środków zaradczych. Jednym z najbardziej wypróbowanych, ale też najbardziej zawodnych i groźnych wręcz społecznie, jest utrzymywanie na koszt państwa całej rzeszy źle żywionych, słusznie niezadowolonych mas robotniczych. Dotychczasowy sposób popierania przemysłu był w rzeczywistości raczej popieraniem poszczególnych przemysłowców, przez otwieranie im kredytów, zwracanych następnie w złej walucie, a obracanych często na cele, nic wspólnego nie mające z rozszerzeniem i uruchomieniem przemysłowych warsztatów pracy. Z tego jednak, iż źle wykonywano dotąd zadanie popierania przemysłu nie wynika, by dalsza akcja była zlikwidowaną.

Przeciwnie, przykłady i doświadczenia, poczynione z dotychczasowem stosowaniem polityki, popierającej przemysł i handel, mogą dostarczyć bogatego materjału dla utworzenia nowej organizacji kredytu przemysłowego i wywozu zagranicę.Nastąpić tu muszą reformy zasadnicze w duchu odległym może nieco od leberalnej polityki ekonomicznej, więc ścisła kontrola zużywania kredytów, ułatwienia wywozowe itd. W tym kierunku należy też rozszerzyć i owe pełnomocnictwa skarbowe, których domaga się obecny premier i minister skarbu, w kierunku większego natężenia pozytywnej polityki przemysłowej i handlowej, celem utrzymania na dotychczasowym poziomie i dalszego rozwoju naszej produkcji i obrotu.

Bez tego wszelka reforma skarbowa będzie tylko grzebaniem żywotnego organizmu gospodarczego wbrew wszelkim postulatom nauki i praktyki. Dotyczy to również i reformy rolnej. Niezałatwienie tej sprawy zaciąży również na rozwoju i wytwórczości rolnej, co może narazić gospodarstwo narodowe na poważne zaburzenia. Własność rolna nie jest ściśle utrwaloną prawnie, ani wielki właściciel, ani włościanin nie ma ustalonego stanu posiadania, pierwszy spodziewając się zmniejszenia, drugi zwiększenia obszaru, nie wiadomo też, kiedy i w jakiem tempie będzie prowadzona cała akcja.

Bez załatwienia tych zasadniczych spraw, bez odpowiedniego pokierowania polityką agrarną i przemysłową w ten sposób, by najmniejszym wysiłkiem osiągnąć jaknajwyższy rezultat, reforma skarbowa utknie podobnie, jak się to stało za poprzednich rządów. A na to szkoda tak wybitnych ludzi, i tak wielkiego aparatu i wysiłku, z jakim przystępuje do rządów p. Wł. Grabski.

TELEGRAMY

Spadek franka francuskiego

Paryż, 27 grudnia. Nowy silny spadek franka wywołał tu głębokie wrażenie. Na poniedziałkowej giełdzie w Zurychu frank francuski z 29.10 spadł na 28.92 centimów szwajcarskich, osiągając najniższy dotąd notowany kurs.

Zerwanie stosunków dyplomatycznych między Grecją a Rumunją

Ateny, 27 grudnia. Poseł rumuński zakomunikował tutejszemu rządowi, że na polecenie swej władzy **opuszcza swoje stanowisko**. Jakkolwiek poseł rumuński odmówił udzielenia prasie bliższych wyjaśnień co do właściwego znaczenia swego wyjazdu, to jednak w tutejszych sferach przyjmują to zgodnie jako zerwanie stosunków dyplomatycznych.

Recydywa inflacji w Niemczech

Berlin, 27 grudnia. W ostatnich dwóch miesiącach skarb Rzeszy niemieckiej wydał **dwa miljardy marek złotych lub rentowych** na cele państwowe, mianowicie 1200 mil. marek rentowych i 800 mil. złotej pożyczki. Mimo tych wydatków kasy państwowe puste. Gdy Bank rentowy odmówił rządowi nowych kredytów, rząd uciekł się ponownie do **metod inflacyjnych**, wypuszczając oprocentowane bony skarbowe, opiewające na markę rentową i postanawiając, że bony te będzie przyjmował przy uiszczaniu podatków, należytości skarbowych itp. Ponieważ tego samego środka chwytają się na równi z rządem Rzeszy rządy poszczególnych krajów i zarządy miast, przeto można stwierdzić, iż nowa fala inflacji sztucznych środków płatniczych zaczyna się na nowo w Niemczech podnosić. Jeszcze różnemi sztukami utrzymuje się marka rentowa na wysokości złota, ale zaufanie do niej w tych warunkach musi się zmniejszać.

Niemiecki Bank emisyjny

Londyn, 27 grudnia. Prezydent Banku Rzeszy, **Dr. Schacht** oświadczył berlińskiemu korespondentowi „Observer", że przystępuje do utworzenia **Banku emisyjnego**, który wypuści banknoty, mające całkowite pokrycie w złocie. Na kapitał zakładowy nowego banku emisyjnego złożą się przedewszystkiem zapasy złota niemieckiego, zdeponowane zagranicą. Nowy bank emisyjny będzie zupełnie niezależnym od Rządu i będzie czerpał fundusze ze źródeł prywatnych. Bank be-

dzie udzielał kredytów w złocie. Dr. Schacht podkreślił wkońcu, że Niemcy byłyby skłonne poddać się całkowicie pod finansową kontrolę Ligi Narodów pod warunkiem, że Anglja i Stany Zjednoczone wezmą udział w takiej kontroli. Niemcy sądzą jednak, że za tę cenę powinni uzyskać większą pożyczkę międzynarodową.

Przyjazd hr. Zamoyskiego

Warszawa, 27 grudnia. Wbrew wiadomościom podanym przez niektóre dzienniki poseł Maurycy **Zamoyski** dotąd jeszcze z Paryża nie przybył a przyjazd jego jest spodziewany dopiero w piątek.

Uczczenie Curie Skłodowskiej

Paryż, 27 grudnia. Rząd francuski złożył w Sorbonie w dniu dzisiejszym uroczysty hołd pani Curie-Skłodowskiej, oraz jej mężowi w uznaniu ich zasług. Obecni byli prezydent republiki francuskiej Millerand, rektor uniwersytetu Appel, minister hygieny Straus, oraz liczni przedstawiciele świata naukowego.

Paryż, 27 grudnia. W dniu dzisiejszym jako w 25-tą rocznicę odkrycia radium przez Piotra Curie i jego żonę Curie-Skłodowską, minister hygieny Straus dokonał uroczystego otwarcia ochronki dla ubogich imienia Curie.

Rokowania niemiecko-francuskie

Paryż, 27 grudnia. Memorjał niemiecki wręczony Poincaremu wyraża pogląd niemiecki na sprawy ekonomiczne i administracyjne nie poddające dyskusji całokształtu sprawy odszkodowań. Niemiecki charge d'affaires von Hösch odczytał dokument poczem Poincare zażądał pewnych wyjaśnień. Rząd Rzeszy życzyłby sobie usunięcia barjery celnej oraz zniesienia opłat pobieranych na terytorjach okupowanych. Rząd Rzeszy pragnąłby współpracować w utworzeniu banku reńsko-westfalskiego, oraz domaga się powrotu do służby wydalonych funkcjonarjuszy, szczególnie niemieckich kolejarzy i funkcjonarjuszy przedsiębiorstw transportowych. Rady ministrów w Paryżu i Brukseli zajmą się zbadaniem pytania, czy propozycje niemieckie podyktowane są istotnie chęcią ułatwienia odbudowy życia ekonomicznego oraz spłacenia odszkodowania.

Opinje amerykańskie o polityce francuskiej

Paryż, 27 grudnia. Według doniesienia z Nowego Jorku, wygłosił były amerykański obserwator w komisji reparacyjnej, **Boyden**, w czasie bankietu, wydanego przez klub New-England, przemówienie, w którem **potępił ostro okupację Zagłębia Ruhry i politykę Francji w kwestji reparacyjnej**. Boyden oświadczył, że wskutek okupacji Zagłębia Ruhry możności płatnicze Niemiec zostały zredukowane do minimum. Polityka Francji w kwestji reparacyjnej — zdaniem Boydena — stoi na przeszkodzie utrwaleniu pokoju. W sprawie długów międzynarodowych oświadczył Boyden, że gdyby Anglja i Stany Zjednoczone chciały egzekwować bezwzględnie swoje pretensje wobec Francji, wynoszące wraz z procentami około 8 miljardów dolarów, wówczas we Francji niewątpliwie możnaby zaobserwować te same rezultaty, jakie obecnie polityka francuska osiągnęła w Niemczech.

Sowiety wobec Francji

Moskwa, 27 grudnia. **Stiekłow** zamieszcza w „Izwiestia" artykuł będący odpowiedzią na artykuł **Herberta** ogłoszony w „Tempsie", w którym tenże omawiał możliwość zbliżenia rosyjsko-francuskiego. Stiekłow wyraża opinję, że artykuł Tempsa był inspirowany przez rząd francuski. Wita on uznanie przez Herberta zgodności politycznych interesów Rosji i Francji, która się ujawniła szczególnie w sprawie Afganistanu. Fakt, że Herbert nie wspomina w swoim artykule o szkodach wyrządzonych kapitalistom francuskim przez upaństwowienia i sekwestry w Rosji tłómaczy sobie Stiekłow w ten sposób, że Francja rezygnuje z odszkodowań z tego tytułu. Uznanie przez Herberta ustawodawstwa sowieckiego zwiększa możliwości rokowań. Propozycja, aby rosyjskie długi przedwojenne zostały zrekompensowane za szkody wyrządzone Rosji przez interwencję aljantów nadaje się do dyskusji. **Rosja jednakże nie może uznać wymaganych przez Herbeta gwarancji nienaruszalności krajów sąsiadujących z Rosją, o ile te gwarancje miałyby być uznaniem status quo.** Wreszcie musi Rosja uzależnić uznanie długów przedwojennych od udzielenia jej większej pożyczki. Rosja oczekuje od Francji dalszych wyjaśnień, aby rokowania mogły być wdrożone.

Włosko-rosyjskie rokowania

Tryest, 27 grudnia. Według doniesień włoskich **dzienników, postępują włosko-rosyjskie rokowania** w sprawie zawarcia układu handlowego pomyślnie naprzód. Do Rzymu przybyła rosyjska delegacja handlowa pod kierownictwem znanego ekonomisty sowieckiego Sergiusza **Gorgiakowa**. Rosja zamierza udzielić Włochom koncesji na eksploatację pól naftowych na **Kaukazie**, pokładów węglowych w zagłębiu donieckiem i wreszcie koncesyj rolnych na Ukrainie. Włochy mają natomiast dostarczyć Rosji kapitałów, fachowych robotników i rzeczoznawców.

Z polityki angielskiej

Londyn, 27 grudnia. Z kół poinformowanych donoszą, że Izba gmin, która zbierze się 8 stycznia, poświęci 3 pierwsze posiedzenia na wybór „speakera" i zaprzysiężenie 615 deputowanych. Król wygłosi mowę tronową prawdopodobnie około 15 stycznia. Po mowie tronowej opozycja zgłosi wniosek wyrażenia votum nieufności rządowi Baldwina. Wniosek pochodzić będzie od partji robotniczej. Wobec tego, że przywódca liberałów Asquith oświadczył, iż nie podejmie niczego, aby utrzymać rząd konserwatywny u steru rządu, nie ulega wątpliwości, że gabinet Baldwina zostanie obalony.

Uwolnienie anarchistki

Paryż, 26 grudnia. Anarchistka Germaine Berton, oskarżona o zabójstwo rojalisty Plateau, została uniewinniona przez sąd przysięgłych. Rozprawa trwająca sześć dni obfitowała w sensacyjne epizody i nosiła wszystkie cechy wybitne politycznego procesu. Oskarżona przyznała się do winy a nawet chlubiła się swym czynem, wyrażając jedynie żal, że nie zdołała usunąć z drogi jednego z przywódców rojalistycznych, Daudeta lub Maurrasa, lecz musiała poprzestać na uprzątnięciu Piateau, który odgrywał w ruchu rojalistyczny mnieznaczną tylko rolę. Prokurator domagał się ostrego wyroku bez uwzględnienia okoliczności łagodzących. Wyrok uwalniający Berton wywołał w Paryżu olbrzymie wrażenie i jest obecnie żywo komentowany.

Aresztowanie w Moskwie

Moskwa, 27 grudnia. Dzierżyński ogłasza oficjalnie, że przeprowadzono ostatnio aresztowanie **916 osób w Moskwie**, które było niezbędne dla oczyszczenia kół handlowych od żywiołów spekulacyjnych, oraz innych niepożądanych elementów. Z pośród aresztowanych wydalono już 532 osoby.

Śnieżyca w Niemczech

Berlin, 27 grudnia. W pierwszy dzień świąt Bożego Narodzenia szalała w większej części Niemiec **śnieżyca podobna do orkanu**. Komunikacja między wielu miejscowościami została przerwana. Ucierpiały także połączenia telefoniczne z zagranicą. Opaźnianie się pociągów spowodowało przeszkody w ruchu kolejowym.

Trzęsienie ziemi w Tokio

Nowy Jork, 27 grudnia. Dzienniki donoszą, że w **Tokio** nastąpiło **ponowne trzęsienie ziemi**. Kilkakrotne wstrząśnienia ziemi zniszczyły około 100 prowizorycznych budynków mieszkalnych. Mieszkańcy nocują pod otwartem niebem. Ofiarą trzęsienia ziemi padło wielu ludzi.

Zmiany we francuskiej ordynacji wyborczej

W wirze naszego przesilenia wewnętrznego niepostrzeżenie dla naszej opinji przeszły ostatnie debaty francuskiej Izby Deputowanych o zmianie ordynacji wyborczej.

Dnia 11 bm. izba francuska, której kadencja upływa w 1924 roku, przystąpiła do tych obrad.

Dyskusja rozwinęła się około dwóch zagadnień: nadania prawa wyborczego kobietom i zupełnie oryginalnego, wynikającego ze specjalnych francuskich stosunków, wniosku o wprowadzeniu pluralnego prawa wyborczego dla ojców rodzin.

Wniosek o nadaniu czynnych i biernych praw wyborczych kobietom złożył p. Justyn Godart, przypominając, że izba uchwaliła już odnośną reformę w 1919 r., ale wówczas odrzucił ją nieznaczną większością 21 głosów Senat. Tym razem większość Izby wypowiedziała się tylko za przyznaniem kobietom prawa głosu, ale bez prawa posłowania do Izb.

Sprawa głosowania ojców rodzin wynikła z wniosku młodego deputowanego z Orne p. Roulleau - Dugage.

Wniosek ten po przeredagowaniu go na życzenie rządu w komisji brzmi j. n.:

„§ 1. Prawo głosowania posiadają wszyscy obywatele francuscy — mężczyźni i kobiety, mający 21 lat.

§ 2. Ojciec rodziny wykonywuje prawo wyborcze za siebie i za swoje niepełnoletnie dzieci obojga płci, legalne lub naturalne, uznane".

P. Roulleau - Dugage motywował swój wniosek, jak następuje:

Wśród 11 miljonów wyborców we Francji, jest 7 miljonów kawalerów, lub żonatych bezdzietnych lub ojców najwyżej dwojga dzieci. Tylko 4 miljony ojców rodzin posiada troje lub więcej dzieci. Ponieważ przeciętnie Izba uchwala prawa większością około ²/₃ głosów, przeto prawa dla 38-miljonowego narodu są stanowione przez przedstawicieli 4 miljonów wyborców. Trzeba więc poza dopuszczeniem do głosowania kobiet, zabezpieczyć prawa ojców rodzin. Prawa ich to wobec wyludniania się Francji prawdziwa rękojmia przyszłości.

Jeszcze w 1850 r. Francja zajmowała pierwsze miejsce co do ilości zaludnienia, w ciągu 60 lat Niemcom przybyło — 24 milj. ludności, Anglji — 19, Francji — tylko 8, i to z pomocą imigracji obcokrajowców. Ubytek ludności we Francji wzrasta z roku na rok. Wobec tego p. Roulleau - Dugage uważa za nieodzowne przyznanie ojcom rodzin pluralnego prawa wyborczego, jako nagrodę i zachętę.

Wnioskodawcę poparła grupa Związku Republikańsko-Demokratycznego. Zaś socjaliści i radykalni - socjaliści domagali się rozdzielenia głosowania: oddzielone — prawa wyborcze kobiet, a oddzielnie prawa ojców rodzin.

Ministrowie spraw wewnętrznych p. Maunoury i zdrowie p. Strauss poparli wniosek p. Dugage'a, w części dotyczącej prawa głosu pluralnego dla ojców rodzin.

P. Strauss jednak wypowiedział się dość wyraźnie przeciw biernemu prawu wyborczemu dla kobiet dlatego pierwotny tekst § 1 zostanie zmieniony w tym sensie, aby przyznać kobietom tylko czynne prawo wyborcze. Jeszcze 17 bm. sprawa wróciła z Izby ponownie do komisji głosowania powszechnego. Wywiązała się tam dyskusja, z której widać, że zapewnione jest uchwalenie przez Izbę czynnego prawa wyborczego dla kobiet i premji wyborczej dla ojców rodzin w postaci votum pluralnego.

Co stanie się dalej z tą reformą, trudno orzec, ponieważ grupa radykalno-socjalistyczna w Senacie jest silniejsza niż w Izbie, a ona ma najwięcej wątpliwości, zarówno co do skoku w niewiadome, za jaki uważa rozszerzenie praw wyborczych na kobiety, jakoteż i co do niezgodnego w gruncie rzeczy z zasadą równości głosu przywileju dla ojców rodzin.

PO ZAMKNIĘCIU KRONIKI

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO komunikuje: Do seminarjalnych egzaminów dojrzałości w r. 1924, które się odbędą jeszcze po raz ostatni na podstawie dawnych programów czteroletniego seminarjum, mogą być dopuszczeni następujące kategorje kandydatów: 1) które przy egzaminach dojrzałości seminarjalnych w r. 1923 zostały reprobowane, 2) które jako uczenice państwowego, względnie prywatnego seminarjum nauczycielskiego nie zostały w r. 1923 dopuszczone do egzaminu dojrzałości jedynie z braku przepisanego wieku. Podania należycie udokumentowane wraz z fotografią, zaopatrzoną poświadczeniem urzędowem tożsamości osoby, należy wnosić w terminie do 15 maja 1924 bezpośrednio do Kuratorjum okręgu szk. krakowskiego. Podania spóźnione nie będą brane w rachubę. Egzaminy odbędą się dla wszystkich kandydatek tylko przed komisją w państw. Seminarjum naucz. żeńskiem w Krakowie, egzamin pisemny od dnia 16 czerwca, ustny od 23 czerwca.

ZE ŚWIATA

LENIN ZIDJOCIAŁ ZUPEŁNIE. Z Paryża donoszą: Sztokholmski sprawozdawca „Echo de Paris" dowiaduje się, że Lenin w ostatnim czasie popadł w stan zupełnego kretynizmu. Podróżni, przybywający z Moskwy, opowiadają, że Lenin nawet wobec gości nie umie zapanować nad sobą i zdradza najwidoczniejsze oznaki obłędu. Na zapytania, skierowane doń, Lenin nie odpowiada, lecz potakuje idjotycznie głową, wystawia język i od czasu do czasu parska bez widocznego powodu śmiechem.

† Włodzimierz Przerwa Tetmajer

Dnia 26 grudnia o godzinie 7 min. 15 rano zmarł na udar serca **Włodzimierz Przerwa Tetmajer** malarz-literat i polityk w jednej osobie, najpopularniejszy i najbardziej charakterystyczna postać nie tylko w Ziemi krakowskiej, lecz w całej Polsce.

Znakomity malarz matejkowskiej i monachijskiej szkoły, zdobył sobie śp. Tatmajer już przed kilkudziesięciu laty wysokie stanowisko we współczesnej sztuce polskiej. Ale samo malarstwo nie wystarczało tej bogatej duszy jako sposób wypowiedzenia się. Szuka go ona jeszcze w literaturze, publicystyce, a przez szereg ostatnich lat także w polityce czynnej, do której wszedł śp. Tetmajer jako poseł do parlamentu austrjackiego z ziemi krakowskiej.

Do polityki wnosił śp. Tetmajer głęboki sentyment polski i ten wysoki idealizm, który odrzuca wszelki kompromis i gardzi oportunizmem. W takich warunkach śp. Tetmajer wielkiej roli w polityce praktycznej nie mógł odegrać. Był jednak ozdobą naszego świata politycznego, jako przedstawiciel szczytnego idealizmu w motywach i działaniu politycznem.

Trwałe wartości w ogólno polskim dorobku kulturalnym pozostawił po sobie śp. Tetmajer głównie w głównej dziedzinie swej wielostronnej działalności — w malarstwie. Długi szereg jego dzieł zarówno ze względu na treść jak na fakturę malarską pozostanie na zawsze w historji malarstwa polskiego, wypełniając jedne z najpiękniejszych i najbogatszych jej stronnic..

Ś. p. Tetmajer umarł w 63 roku życia. Do grobu schodzi z nim jedna z najpiękniejszych i najbardziej reprezentatywnych postaci przedwojennego naszego pokolenia.

Z DNIA

A zatem już po świętach!

Przybrane były, jak i w inne lata w śnieżną, białą szatę, jak w inne lata, były w miarę mroźne — ale były **inne**, jakieś zupełnie **inne**, niż innych lat.

Nie wiem, czy każdy to zauważył, ale te dwa dni świąt były **smutne** — robiły poprostu wrażenie nie świąt wesołych, a za takie święta Bożego Narodzenia przywykliśmy uważać, lecz dnia Zadusznego.

Mało, bardzo mało widziałem twarzy rozradowanych, w bardzo małej ilości domów bawiono się „tak, jak przed wojną“ — w znacznej części widać było, iż ludziom na sercu coś ciężý, mocno cięży.

A cóż to była za zmora, która w czasie tych świąt piersi ludziom dusiła i nie pozwalała na wolny, swobodny, szeroki oddech, którego tak wszyscy pragną?

Odpowiedź prosta: były to dwa, wszystko mówiące słowa: **Co dalej?**

Szóste to bowiem były święta grudniowe, które obchodzimy od uzyskania przez Polskę niezawisłości politycznej. A skoro przez te sześć lat wszyscy zgodnie spychali Polskę w przepaść, to wreszcie musiało przyjść ocknięcie i zapytanie: **„Co dalej?“**

Stan rzeczy, który w Polsce istnieje, stał się wszystkim, bez różnicy przekonań politycznych, znienawidzonym. Ludność, szczególnie z pensyj żyjąca jest przerażona drożyzną i dewaluacją.

Nurtuje wśród niej niepewność jutra, więc stawia sobie pytanie **„Co dalej?“**

Co dalej?

Dalej nie czas na wzajemne rekryminacje i wyrzucanie sobie win — bo one kursu marki nie poprawią, nie obniżą ceny mleka.

Lecz czas zacząć budować i wzmacniać słabą, bardzo słabą budowlę naszej państwowości.

I sądzę, iż należy się cieszyć, iż święta obecne **były inne — poważne.** Znak to, że ludzie zaczynają myśleć, iż walki partyjne z przelicytowywania się w demagogji zmienią się w walki programowe.

A gdy za myślą pójdzie czyn — święta następne będą **napewno** wesołe. **(rd)**

KRONIKA

SKARGI PALACZY. Konsumcja tytoniu **spada** u nas w miarę podwyższania cen przez **zarząd** monopolu. Bo też specjalnie monopol tytoniowy wyprzedza niejednokrotnie spadek marki przy regulowaniu ceny tytoniu i papierosów. Pod tym względem trzyma się monopol zasad ściśle kalkulującego kupca, co zresztą uzasadnione jest w części koniecznością sprowadzania surowca z zagranicy i zużywania coraz większe ilości marek na nabycie obcych walut.

Mniej kupieckiem jest natomiast postępowanie monopolu co do **jakości** sprzedawanych tytoniów i wyrobów tytoniowych. Po pewnym okresie poprawy gatunków, zaznaczyły się ostatnic podwyżki cen znacznem pogorszeniem jakości, zwłaszcza sort średnich. Tytoń macedoński, wykazujący już wcale pokaźną cenę, a jedyny z dostępnych jeszcze średnim warstwom gatunków, jest obecnie tak ciemny i silny, że palacze przechodzą prawdziwe udręki, paląc robione zeń papierosy.

Głośne są też żale konsumentów na niektóre gatunki papierosów, nawet droższych, które się sporządza widocznie ze zbyt wilgotnego tytoniu. Papierosy takie nie palą się równo, czernią bibułkę i wymagają prawdziwie końskich płuc.

Jak od kupca, podwyższającego cenę towaru, wymagamy jeżeli nie polepszenia towaru, to przynajmniej utrzymania jego jakości, tak żądać musimy od monopolu towaru jednolitego i nadającego się do palenia.

Żądanie, z pewnością, nieprzesadne, bardzo licznych kół, trapionych tak częstemi podwyżkami, palaczy.

XIX. KONGRES POLSKIEJ PARTJI SOCJALISTYCZNEJ odbędzie się w Krakowie w dniach 30 i 31 grudnia b. r. oraz 1 stycznia 1924. Przedmiotem obrad Kongresu będzie szereg spraw aktualnych, związanych ze stanowiskiem socjalistów wobec rządu.

MNOŻNIK KSIĘGARSKI został podwyższony o 50% i wynosi obecnie 600.

BEZ CENNIKA. W dniu dzisiejszym rzeźnicy podnieśli sobie samowolnie ceny mięsa, sprzedając 1 kg cielęciny za 1,400.000, wołowiny 1.500—1.600 tys., a wieprzowiny za 2 miljony i wyżej. W jakim celu komisja cennikowa ustala ceny, skoro pp. rzeźnicy ustanawiają sobie cenniki własnowolnie? Niestety, brak energicznej egzekutywy, któraby zmusiła naszych „żywicieli“ do szanowania zarządzeń komisji cennikowej.

ZŁODZIEJASZKOWIE NA WYWCZASACH. W czasie świąt kronika policyjna nie notowała prawie zupełnie wypadków włamań i kradzieży. Widocznie członkowie cechu włamywaczy obrócili czas świąteczny na czas dobrze zasłużonego odpoczynku. Oby uprawiali swe bezrobocie jak najdłużej. — Marja Karasińska, służąca ze Szewna pow. Ostrowiec i Wiktorja Proszkówna z Borzęcina pow. Brzesko, zostały aresztowane za kradzież garderoby wartości 100 miljonów mk. na szkodę redaktora „Czasu“ i „Kurjera Wieczornego“ p. Rajmunda Korsaka. — W tych dniach przeprowadzono rewizję u znanego złodzieja Franciszka Farysia, zam. przy ul. Gostyńskiej, znaleziono pod siennikiem 226 skór miękkich, galanteryjnych. Pochodzą one niewątpliwie z kradzieży, dokonanej w któremś z większych miast Rzeczypospolitej.

TEATR BAGATELA

E. Heltai: **„Kaprys kobiecy“.**

Komedję Heltaia nazwałbym sztuką stołeczną. W wielkich miastach są hrabiowie, którzy za punkt honoru uważają utrzymywanie stajni wyścigowej lub operetkowej primadonny. Przepraszam. Byli tacy hrabiowie. Dziś wyręcza lub dystansuje ich nowa szlachta, pieczętująca się cedułą giełdową lub pozwoleniem wywozu. Stąd komedja Heltaia jest sztuką starego typu, a historja hrabiego i modystki nadaje się raczej na libretto operetkowe. Wraz z kaprysem divy, brutalnym malarzem z Paryża, nieszczęśliwie kochającym dziennikarzem i dyrektorem teatru, biorącym za udzielenie roli bezzwrotną pożyczkę. Sztuka stołeczna. Napisana dla galerji z stósowną dozą sentymentu, usianego tu i ówdzie niezłym dowcipem.

Zagrano rzecz bardzo dobrze. P. Modzelewska rozwinęła dużo naturalnego wdzięku i prostoty, p. Kwiatkowski ujął rolę wszechmocnego hrabiego dyskretnie i z bezpretensjonalną szczerością. Każda kreacja p. Wesołowskiego oznacza posuwanie się naprzód. Jego dobrze postawiony malarz załamał się jednak pod koniec w kierunku nieparyskiej groteski. P. Kolman ujmowała szczerością akcentów uczuciowych. Wyborne epizody dali p. Ordyńska i p. Winkler. Pp. Stępowska, Gorajska i Turski byli na swojem miejscu. **(wt.)**

REPERTUAR

—o—

TEATR MIEJSKI (początek o godzinie 7½)
Czwartek: „Sen nocy letniej“.
Piątek: „Carewicz Aleksy“.
Sobota: premjera „Gwałtu co się dzieje“.

BAGATELA (początek o godzinie 8-mej)
Czwartek po poł.: „Teatr wędrowny“, wieczór: „Dzwonek alarmowy“.

OPERA i OPERETKA (początek o g. 8)
Czwartek: „Bajadera“
Piątek: „Bajadera“

†

Geneviève Emma Poupard
córka dyrektora rafinerji nafty w Limanowej
zmarła po ciężkiej chorobie dnia 25 grudnia 1923, w 20-tej wiośnie życia, opatrzona św. Sakramentami.
Nabożeństwo żałobne odbędzie się w piątek dnia 28-go grudnia 1923 o godzinie 10-tej przedpoł. w kościele w Limanowej, o czem stroskana rodzina zawiadamia.
Tymczasowe złożenie zwłok nastąpi w kaplicy kościoła w Limanowej. — Przewiezienie zwłok do Francji nastąpi później, o czem się oddzielnie zawiadomi.

†

Dnia 25 grudnia 1923 zmarła
Genowefa Poupardówna
córka Dyrektora rafinerji nafty w Limanowej
Najszczersze współczucie wyrażamy tą drogą p. Dyrektorowi.
Personal, kierownicy i urzędnicy.

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

Po świętach

Kraków, 27 grudnia.

Czas świąteczny jest normalnie okresem wytchnienia i odpoczynku, poświęcanym retrospekcji także w sprawach gospodarczych.

W tym roku myśli nasze zwracały się wyłącznie niemal ku przyszłości, ku temu nieznanemu jutru, co wszelakie możliwości hodować może w swem łonie. Jak zmora wiszą nad wszystkimi groźne pojęcia waloryzacji danin i opłat publicznych, franka złotego, przymusowego stosowania mnożników drożyźnianych i t. p. A tu wokół szerzy się wybitna stagnacja, brak gotówki przybiera groteskowe formy, a kredyt zamarł właściwie w zupełności.

Czujemy wszyscy, że ofiary wielkie będą koniecznemi. Trzeba oddać państwu, którego kosztem się długo żyło, część przynajmniej nadwyżek, aby uzdrowić obieg pieniężny. Ale też na te ofiary u nas przynajmniej bez wyjątku wszyscy są przygotowani. Byle raz zakończyć z łudzeniem się, byle móc uniezależnić się od spekulacji,a wrócić do kalkulacji.

Od rzeczywistości tej bardzo jeszcze jesteśmy dalekimi. Znowu były minione dwa dni świąteczne okresem wybujałej spekulacji walutowej z wszystkiemi jej cechami. Kursa podawane z ust do ust, wiadomości kolportowane przy wszelkich okazjach, przewidywania, oparte na zupełnie nieuzasadnionych plotkach, wszystko to potwierdza szerzące się coraz bardziej zapatrywanie, że tylko ulegalizowanie i zwolnienie obrotu dewizami i walutami uspokoić może nerwowość dzisiejszego rynku i odebrać obcym walutom niezasłużoną premię zakazanego owocu.

PRZEPISY WYKONAWCZE O WALORYZACJI PODATKÓW i należytości nadeszły już do Izby skarbowej w Krakowie i stanowią obecnie przedmiot wewnętrznych studjów. Jutro odbyć się ma dla omówienia tych spraw konferencja naczelników wydziałów. Przepisy te wejdą w życie od 1 stycznia.

Z RUCHU KOLEJOWEGO. Ruch przesyłek drzewnych do Gdańska w dalszym ciągu skontyngentowany do ilości 30-u wagonów dziennie dla okręgu krakoswkiego. Inne artykuły poza drzewem nie podlegają żadnym ograniczeniom.

Trudności w obrocie transportowym z Rumunją zostały zlikwidowane. Wynikły one z przeszkód, stawianych przez koleje rumuńskie, które nie przyjmowały naszych przesyłek, nie wyłączając węgla, przeznaczonego dla konsumcji własnej Rumunji. Wskutek tej sytuacji wytworzył się zator, który przed dwoma tygodniami został usunięty, a ruch podjęty na nowo.

Ukazała się nowa taryfa przewozowa, część II, III i IV.

GIEŁDA PŁODÓW ROLNICZYCH W KATOWICACH. Dnia 12 grudnia 1923 r. odbyło się posiedzenie Izby handlowej w Katowicach w sprawie powołania do życia Giełdy Płodów Rolniczych w Katowicach.

Udział w posiedzeniu wzięli reprezentanci wszystkich grup interesentów przyszłej giełdy. Zebrani po zapoznaniu się z projektem statutu, opracowanym przez Izbę, w toku dyskusji oświadczyli się za zaakceptowaniem go, poczem jednogłośnie powziętą została rezolucja następującej treści:

Uczestnicy zebrania Izby Handlowej w Katowicach, odbytego dnia 12 grudnia br., reprezentujący wszystkie grupy interesentów przyszłej giełdy płodów rolniczych w Katowicach, uznają jednogłośnie potrzebę jaknajrychlejszego zorganizowania jej i zwracają się wobec tego do Izby z prośbą o przedłożenie przedstawionego zebranym projektu statutu jej właściwym władzom rządowym, celem ostatecznego zatwierdzenia go. Powołanie do życia samodzielnej giełdy płodów rolniczych w Katowicach, według jednogłośnej opinji zebranych, zgodnej zresztą z analogicznemi rezolucjami i uchwałami, które w sprawie tej przy różnych sposobnościach powzięte zostały i przez inne organizacje ekonomiczne obwodu— zapewni wreszcie Górnemu Śląskowi posiadanie instytucji ,regulującej w miarodajny sposób ceny podstawowe płodów rolniczych, a temsamem przyczyni się niezawodnie i do znacznego odprężenia sytuacji w tak ważnej dla tutejszego przemysłowego obwodu dziedzinie aprowizacji wogóle.

Projekt statutu wraz z odpowiednim memorjałem Izba prześle w najbliższym czasie Ministerstwu Przemysłu i Handlu w Warszawie.

KOMUNIKACJA TELEFONICZNA Z NIEMCAMI. Krakowska Izba handlowa przedłożyła Ministerstwu Poczt i telegrafów za pośrednictwem Dyrekcji Poczt w Krakowie wniosek w sprawie przywrócenia międzymiastowej komunikacji telefonicznej z większemi środowiskami gospodarczemi Niemiec, w szczególności z Wrocławiem, Berlinem, Dreznem i Lipskiem.

Realizacja tego doniosłego postulatu sfer gospodarczych natrafiała dotąd na trudności natury zasadniczej, które w ostatnich czasach odpadły, gdyż, jak wiadomo, zaprowadzonem już zostało połączenie telefoniczne polskiej sieci telefonicznej z Bytomiem.

Rozszerzenie okręgu rozmów na dalsze części Niemiec przedstawia się więc obecnie jako zagadnienie czysto techniczne, którego przezwyciężenie leży w granicach działania naszego zarządu telefonicznego.

TRANSPORTY Z FRANCJI. Wobec znacznego podrożenia kosztów przewozu kolejami niemieckiemi, instradowanie towarów z Francji do Polski i odwrotnie via Niemcy, przestaje wytrzymywać kalkulację. Z tego powodu rozważaną jest obecnie sprawa wysyłania dotyczących przesyłek drogą wodną przez Havre—Dunkierkę—Antwerpję i stamtąd przez Gdańsk do Polski.

Firma spedycyjna M. de Brousse w Katowicach zawiadomiła sfery zainteresowane, że **przygotowuje właśnie zestawienie zbiorowych transportów,** skierowanych wspomnianą drogą **z Francji do Polski** i że przeciętne koszty przewozu z północnej wzgl. wschodniej Francji do Katowic i okolicy wynosić będą około 110 fr. za 100 kg.

WYWÓZ MARKI NIEMIECKIEJ ZAGRANICĘ. Komisarz Ministerstwa Skarbu dla spraw dewizowych w Katowicach zakomunikował tamtejszej Izbie bankowej, iż chwilowo upoważnił banki dewizowe do sprzedawania pracownikom, legitymującym się poświadczeniem służbowem i kartą cyrkulacyjną sum marek niemieckich w wysokości, odpowiadającej kwocie ich zarobków. Ponadto Dyrekcja Ceł w Mysłowicach okólnikiem z dnia 21 listopada przypomniała podwładnym urzędom celnym i ekspozyturom treść postanowień § 13 rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 27 lipca br. (Dz. U. R. P. Nro 74) w sprawie wywozu pieniędzy za granicę na podstawie kart cyrkulacyjnych i paszportów i wezwała je do ścisłego przestrzegania tychże przepisów.

Ponieważ jednak część robotników, pracowników handlowych etc., zatrudnionych w przedsiębiorstwach polskiego Górnego Śląska, a zamieszkałych na obszarze niemieckiego, ze względów natury przygodnej nie uskutecznia zmiany otrzymanych tytułem zarobku marek polskich na marki niemieckie na obszarze Rzeczypospolitej, natrafia ona przy wywozie ich zagranicę na trudności, wynikające z przepisu, iż bez osobnego pozwolenia nie wolno wywozić kwot wyższych ponad mkp. 1 miljon. Z drugiej strony znów wobec zanikającego obiegu papierowej marki niemieckiej i rosnącego zastosowania marki rentowej, ulgi powyżej przytoczone, przyznane w zakresie wywozu marki papierowej okazują się dziś niedostatecznemi, wskutek czego zachodzić mogłaby

a) potrzeba podwyższenia kwoty marek polskich, dopuszczonej do wywozu bez osobnego pozwolenia do wysokości, odpowiadającej zmienionym od czasu wydania rozporządzenia (27 lipca br.) stosunkom walutowym,

b) rozciągnięcie ulg przyznanych przy wywozie zarobków robotniczych — kwotom, zamienianym na markę niemiecką również kwotom wywożonym w marce rentowej.

Odnośne wnioski Izba przedłoży w najbliższym czasie właściwym czynnikom rządowym.

KALENDARZYK GIEŁDOWY

NOWE SPÓŁKI AKCYJNE.

Fabryka wyrobów szamotowych i fajansowych w Skawinie, Spółka akcyjna w Skawinie — o kapitale zakładowym 1.000.000.000 Mkp.

Związek Handlowo-Wytwórczy Koła Młynarzy „Molitor“ Spółka Akcyjna we Lwowie — o kapitale zakładowym 350 miljonów Mkp.

Zakłady Elektrotechniczne, Bracia Borkowscy, Spółka Akcyjna w Warszawie — o kapitale zakładowym 400 miljonów Mkp.

Zakłady Chemiczne Przetworów Drzewnych Spółka Akcyjna w Warszawie — o kapitale zakładowym 500 miljonów Mkp.

Zakłady Mechaniczne i Odlewnia w Strudze, Spółka Akcyjna w Warszawie — o kapitale zakładowym 1 miljard Mkp.

Gorlicka Fabryka Obuwia i Wyrobów Rymarskich Spółka Akcyjna w Krakowie — o kapitale akcyjnym 500 miljonów Mkp.

„Rektyfikacja w Kutnie“ Spółka Akcyjna w Warszawie — o kapitale zakładowym 1 miljard Mkp.

Co było dzisiaj na giełdzie krakowskiej?

Kraków, 27 grudnia

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek	
	dziś	21/XI.
P. I. H. I—V em.	480 500	800—860
„Impex"	32—35,5	29 30
„Pharma" (B. Jawornicki)	900—975	700—890
Bracia Rolniccy I em.	220—240	180—200
„Polski Glob"	135—140	120—135
C. Hartwig. Poznań		
Żegluga Polska	160 180	130—160
Zieleniewski I—IV em.	30000 31000	26500 27500
Warsz. parowozy I—III em.	1050 1100	815—860
H. Cegielski, Poznań I—IX	2200 2350	18.0—1900
„Potęga" Tow. huty żel.		
„Lomnesz"		
„Trzebinia" I—VI em.	1450 1550	1425—1500
„Pocisk"	1500	800 850
Automotor		600—900
Portland-Cem. Szczakowa		
Górka	38000 40500	35000 37000
Siersza	16000 17600	14100 15000
Tepege I—IV em.	7300—7600	6600—6000
Polska Nafta	900—1100	960 1150
Oikos		77.0 8000
„Pokucie" Naft. S. A. I em.	720—740	680 710
Pezet	350 375	
Sżlug	2350 2600	2250 2350

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek	
	dziś	21/XI.
Syndykat Kosz., Kraków	270	260—280
Tłuszcze Trzebinia	7500	6500
„Krakus" I—VI em.	2100—2175	1600 1900
Porcelana Ćmielów	2200—2900	1750 1850
Fabr. cukru w Chodorowie	10300 11000	9000 9650
Elektr. Siersza I—IV em.	475—500	390—420
Zakłady przem. „Ryngraf"		
S. W. Niemojowski	1000—1050	800
Fabr. kapel. w Myślenicach		
Bank Przemysłowy I-VIII	925 1100	845—960
Bank Hipoteczny	1500—1550	1300
Bank Małopolski		14.5—1450
Ziemski Bank Kredyt.	500—600	410 500
Powszechny Bank Kredyt.	170—220	105—120
Akc. Bank Związkowy I-IX		
Bank Komercjalny I—IV		240
Bank Kred. w Warszawie		
Bank Związ. Spółek Zarob.	7500—8000	6500—7000
Rohn Zieliński	950	800
A. Piasecki	3200—3300	3000—3150
„Agrochemja"		
„Terpol"		3.0—330
„Polski Lloyd"		
„Kabel"		

Kraków, 27 grudnia. Kilka dni świątecznych wywczasów nie zdołało przytłumić pędu zwyżkowego akcyj. Dzisiejsze zebranie giełdy efektów było niezwykle ożywione. Awanse kursów o 50% nie należały do rzadkości. Charakterystyczną była niechęć do zawierania transakcyj terminowych, przy których przecięłnie żądają 70 do 80% na termin czternastodniowy. Tendencja w akcjach nadal bardzo mocna; coraz więcej utrwala się przeświadczenie, że kursa akcyj wciąż jeszcze nie stoją w żadnej proporcji do ich wewnętrznej wartości.

Na giełdzie pieniężnej dość znaczna zwyżka walut i dewiz w porównaniu z przedświątecznymi kursami oficjalnymi, natomiast zniżka w porównaniu z ostatniemi „notowaniami" czarnej giełdy.

AKCJE NA POGIEŁDZIE.

Jaworzno drobne 78.000—80.000, Gazy 75.000, Chybie 17.000—17.500, Len 2000—2200, Krośnieńska nafta 6800—7000, Lokomotywy 1100—1200, Azot 800, Gloria 400 płacono, Nitrat 400—500, Miljonówka 400, Elektrownia na Sanie 250—300.

KURSA WALUT I DEWIZ W OBROTACH BANKOWYCH.

Waluty: Dolary 7,000.000—7,300.000.

Czeki: Nowy Jork 7,075.000—7,300.000, Londyn 31,750.000, Zurych 1,250.000—1,280.000, Paryż 358.000—360.000, Praga 203.000—210.000, Wiedeń 101—101 i pół, Amsterdam 2,700.000—2,750.000, Medjolan 318.000.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 27 grudnia. Giełda. Akcje. Cyfry w tysiącach mkp. Bank dysk. 6000—7000. Bank dla handlu i przem. 2750—2650—2750. Bank zjedn. ziem pol. 1700—2000. Bank handl. Poznań 4100. Cerata 350—425—410. Puls 625—675—660. Wildt 900—1100. Cukier Warszawa 13500—11500—11750 Częstocice 5750—6000—8000—7750. Firley 500—550. Drzewny przemysł 1050—1075—1060. Cegielski 1900—2225—2100. Modrzejów 18000—19000—19500—22500—20750. Orthwein 725—700—725. Fitzner 13000—14750. Parowozy 890—1400. Hurt 600. Żegluga 400—355—400—375—390—345. Elektryczność 3700—4400—4300. Leszczyński 9000—9500. Pol. nafta 950—990—950. Lenartowicz 265—300. Siła i Światło 1400—1450—1875. Ćmielów 1750—2300—2250. Norblin 1650—1900—1800—1850—2000—2100. Belpol 120. PTE 340—450. Unia 19500—20500. Tkanina 170—180—170. Szumlin 200—210. Maszyny 1175. Płótno 1250. Bank handl. Warszawa 5500—6500. Bank przem. Lwów 900—10500—1025. Bank zachodni 3500—4200 VI 3800. Bank zw. sp. 7000—6500. Bank zw. ziemian 410. Bank pow. kred. 250. Sole potas. 10000. Kijewski 7000—7500—7250. Czersk 1500—2100—1900. Łazy po 500 szt. 360—450. Węgiel 12300—13500—13400—12700—13500—13000—14250—14000 — 13000 — 14550 — 14300—15000—14700. Lilpop 1675—2000—1900. Ostrowiec 29000—31000—30500. Ron Zieliński 1050. Starachowice 6650—7200. Pocisk 1200—1400—1375 Zieleniewski 28000 — 29500 — 29250. Żyrardów 550000—600000—585000. Borkowski 1400—1500. Jabłkowscy 425—410. Haberbusch 7650—7550. Nobel 1900—2000—1975—1750—1925. Chodorów 9500. Spiess 2000. Pol. przem. naft. 1425. Skóry 200. Konopie 900—1250 V i VI 800—1000. Marynin 1600. Mirków 5150—5500. Suchedniów 350—420 350. Kopek 175—300.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 27 grudnia. Giełda. Waluty. Dolary Stanów Zjedn. 6,250.000 sp. 6,310.000 k. 6,190.000, frank złoty w kupnie 1,208.400, miljonówka 300000, 310.000—290.000, pożyczka złota 9,250.000—9 miljonów do 9,400.000.

Czeki. Belgja 280.000—279.500, sp. 282.500, kup. 276.500, Holandja 2,370.000 — 2.369.000, Praga 183.250—183.000, Londyn 27,300 tys. do 27,159 tys. sp. 27,432 tys. k. 26,882 tys., Paryż 314.000—313.750 sp. 316.750 k. 310.750, Szwajcarja 1,095.000 do 1,049.500, sp. 1,104.500 k. 1,084.500, Wiedeń 88 sp. 89 k. 87, korona austr. 86, Włochy 272.000—271.750.

Dzisiejsza giełda lwowska

Lwów, 27 grudnia. Cyfry w tysiącach. **Dolar 6,825.000 mkp.** Akc. Hipot. 1700—1900, Pow. Kred. 200—250, Przemysłowy 850—975, Ziemski Kredyt. 400—430, Chodorów 9200—9300—9175, Cegielski 2100—2200—2050, Ćmielów 2900—2850, Niemojewski 800—850—800, Parowozy 1125—1100—1325 Pezet 300—280, Polska Nafta 900—915, Rakszawa 10.000—9700, Gafota 400—410—400, Karpalit 1700, Siersza elektr. 400, Siersza górn. 17500—17.000—17400, Tesp 9400—9500, Zieleniewski 29000—27000 do 30.000.

EGZOTY LWOWSKIE.

Lwów, 27 grudnia. Cyfry w tysiącach. Jaworzno grube 65—64.000, Jaworzno drobne 72—69.000, Gazy 69.000—68.750, Azot 750, Chybie 17—17.250, Czechowice 320—300, Elektrownia na Sanie 260—220, Gazociągi 750—700, Len 2200—2000, Nitrat Foresta 1100—1075, Olkusz 1600—1525, Węglówki 31—30, Akumulator 1300, Brugger 1400—1425, Lesienice 525—475, Schön 135—133.000. Drożdże 1500—1600, sienice 2400—2250, Machlejd 1250, Gazolina 2600 do 2450, Terpentyna 155—175.

GIEŁDY ZAGRANICZNE

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 27 grudnia. Zamknięcie. Holandja 216 i 7 ósmych. Nowy Jork 572 i 7 ósmych. Londyn 24.84. Paryż 28 i pół. Medjolan 24.55. Praga 16.62 i pół. Budapeszt 0.0209 i 1 ósma. Bukareszt 2.95. Belgrad 6.45. Sofja 4.10. Wiedeń 0.008065.

Dzisiejsza giełda wiedeńska

Wiedeń, 27 grudnia. Efekta: Zieleniewski 320.000 Karp. gal. 535.000, Galicja 26,500 tys. Schodnica 1,550.000, Siersza 198.000, Lwów-Czerniowce 368 tys., Alpine Montan 730.000, Huta Poldi 931.000.

Egzoty wiedeńskie: Bank Małopolski 20.400, Bank Hipoteczny 19,000, Triag 316—320.000, Mraźnica 195—274.000. F. P. G. 75—80 i pół.

Giełdy pieniężne

Nowy York, 26 grudnia. Giełda pieniężna. Kurs dzienny 4¼%. Przekaz na Londyn 441.57. Przekaz na Londyn na 60 dni 431.37 Przekaz na Paryż 5—, Przekaz na Amsterdam 37.50. Przekaz na Kopenhagę 17.72 Przekaz na Pragę 2.92, Przekaz na Berlin 25 za bilion w placeniu.

Ostatnie wiadomości gospodarcze

NIEOBSIANE PRZESTRZENIE W ROSJI. Według raportów, otrzymanych przez Radę Komisarzy ludowych, we wszystkich prawie miejscowościach Rosji, wskutek braku zboża siewnego stwierdzono nieobsianie znacznych przestrzeni, przeznaczonych pod uprawę ozimin. Tak w guberniach Syberji zachodniej nie dosiano 20 prc. ozimin, w Syberji wschodniej — 35 prc., w kraju Baszkirskim — 50 prc., w republice tatarskiej — 30 prc., w środkowym i dolnym Powołżu — 25 prc., w Rosji środkowej — 25—40 prc., w gubernjach północnych — 40—60 prc., w gubernjach północno-zachodnich — 0 prc., na Krymie 25 prc., na prawobrzeżnej Ukrainie — 50—60 prc., na lewobrzeżnej Ukrainie — 40—70 prc. W związku z temi brakami Rada Komisarzy Ludowych zwróciła się do komisarzy rolnictwa poszczególnych republik sow. z nakazem przeprowadzenia najmożliwiej intenzywnie wiosennej kampanji siewnej i utworzenie specjalnych zapasów zboża dla tej kampanji.

Jednocześnie z wielu miejscowości komunikują, że wskutek długotrwałej suszy stan ozimin jest bardzo zły. Cały październik był nadzwyczaj suchy i ciepły i susza bardzo zaszkodziła zasiewom. Doniesienia urzędowe starają się ukryć tę prawdę, muszą jednak przyznać, że susza panuje szczególnie na Ukrainie. Prócz tego z południa Ukrainy i południowo-wschodniej Rosji donoszą o niebywałej klęsce myszy polnych.

Powiększenia kapitałów akcyjnych

Fabryka Przyrządów Naukowych „Fizyka" — Spółka akcyjna w Warszawie — o 70 miljonów mkp., czyli do 100 miljonów mkp. przez II emisję 14.000 sztuk nowych akcyj.

Częstochowskie Zakłady wyrobów włókienniczych „Gradom", Spółka Akcyjna w Warszawie — o 4,224 miljony mkp., czyli do 430 miljonów mkp. przez przewalutowanie książkowej wartości majątku Spółki.

Towarzystwo Akcyjne Fabryk Chemicznych i Huty Szklanej „Kijewski, Scholtze i Ska" w Warszawie — o 2,880 miljonów mkp., czyli do 3,360 miljonów mkp., przez przewalutowanie książkowej wartości majątku Spółki.

Spółka Akcyjna Budowy kotłów Parowych i Maszyn W. Fitzner i K. Gamper w Warszawie — o 6,650 miljonów mkp., czyli do 7 miljardów mkp., przez przewalutowania książkowej wartości majątku Spółki.

Warszawskie Zakłady Przemysłowe Wyrobu Drożdży Prasowanych, Słodu i Spirytusu, Spółka Akcyjna w Warszawie — o 1.404 miljony mkp., czyli do 1,560 miljonów mkp. drogą przewalutowania książkowej wartości majątku Spółki.

Spółka Akcyjna dla Handlu Surowcami i Półfabrykatami „Włókno Polskie" w Warszawie — o 5 miljardów Mkp. czyli do 5 mi-

ljardów 500 miljonów Mkp. przez IV emisję 500.000 sztuk nowych akcyj.

Towarzystwo Powązkowskiej Fabryki Mydła. Spółka akcyjna w Warszawie — o 300 milj. Mkp. czyli do 500 miljonów Mkp. przez VI emisję 300.000 sztuk nowych akcyj.

Fabryka Porcelany i Wyrobów Ceramicznych w Ćmielowie, Spółka Akcyjna w Warszawie — o 600 miljonów Mkp. czyli do 900 miljonów Mkp. przez IV emisję 600.000 sztuk nowych akcyj.

Dom Handlowo-Przemysłowy S. Bieliński i A. Heppen, Spółka Akcyjna w Łodzi — o 60 miljonów Mkp. czyli do 180 miljonów Mkp. przez IV emisję 60.000 sztuk nowych akcyj.

Międzymiastowe Gazociągi, Spółka Akcyjna we Lwowie — o 500 miljonów Mkp. czyli do 1 miljarda Mkp. przez IV emisję 500.000 sztuk nowych akcyj.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Feliks Jabłoński. Z Drukarni Ludowej w Krakowie.